

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Sácbényi-utca SIMON-ház Káza József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK,

előfizetési pénzek és a kiadás körüli paaszok
valamint a lap szeptember részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Hármentelen levelek csak ismert kézektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben lázhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hónapra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Orvoshospitálhoz egy sorozat bejelentésétől 5k.
Helygép minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilatkozat 4 sorozatú hirdetésért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
új kiadás ára 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szerda Junius 5.

III. szám.

Lesz pénz.

(T.) A regale váltás nagy munkája, a midőn a kormánynak az ország érdekében egy ország közönségével kellett vívnia titáni harcokat, valótlanság felé közeleg, s néhány hónap múlva, folyó fog a bankó, hegyen völgyön. Iparosnak, kereskedőnek szürete lesz, mert a magyar ember aligha tanul már annyit a lefolyt idők iskolájában, hogy „Több nap mint kolbász.” s bizonyosan fog akadni akárhánynak aki nagyot mulat s rövid idő alatt fog adni e még eddig el nem költöztetett ősi jussón.

Hanem ami ennél az egész regale kérdés lebonyolításánál a legérdekesebb tanulmány volt: hogy miért népszerűtlen a kormány és miért népszerű az ellenzék? S ezt a megfigyelést, minden olvasni tudó embernek jó lesz emlékeztetnie:

Régi dolog ugyanis, hogy a kormány az államot, az ellenzék a nagy közönséget képviseli. Az igazi „honvéd” a kormány, s az ellenzék, hogy úgy mondjam: az állam érdekével szemben, a közönség érdekében képviselője, védője; és mert a tulajdonképpeni államot a közönség együtt képezi az országgal, nagyon természetes, hogy a közönség jól fel-fogott érdeke az ország érdekében azonos, de még is, két szempontból kiinduló megbirálás alá esik. A kormány az ország, az ellenzék a közönség szempontjából indul ki. Ezen szempontokból lesz megvitatta minden kérdés, ergo, semmi nem természetesebb, mint az, hogy a közönség, amíg az az ellenzék kormányra nem jut, az ellenzékkel fog össze. De mert az ellenzék szerepe, amint kormányra jutott, megváltozik, mert kell, hogy azonnal az állam érdekében képviselőjévé szegődjék, ám a közönség csakhamar az új ellenzék oldalára mellett találja magát, a nélkül, hogy észrevénné, miszerint csak rövid idővel ez előtt is, ellene küzdött.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Még egyszer a Hortobágy*)

Jókai Mórnak a Hortobágyon tett látogatása és a puszták megkapó leírása, melyet lapunkban több tárczán át közölt, annyira felkeltette a közönség érdeklődését a magyar Szahara iránt, hogy az elmondottakat néhány hivatalos statisztikai adattal s a nagy Hortobágy sajtó-zerű geographiájának ismertetésével szükségesnek tartjuk kiegészíteni. Az előbbi adatok hivatalos számításokon alapulnak, az utóbbiak érdekes képet sok évi ismeretgyűjtés alapján dr. Deli Mátyás urnak közönlötték.

Ami a hortobágyi legelő a folyó évben tenyésztett jóság számát illeti, a szám fölöttébb nagy. A Hortobágyon tulajdonképpen 324000 catusztrális hold területen 12 külön gulyában 6570 tenyésztés tehenet, 131 háző bika és 7067 növendék marhát, összesen 13,768, szarvasmarhát legeltetnek. Ehhez járul a g ménes, amelyekben a tenyésztés kancák száma 1145, a tenyésztésre még nem képes fiatal esődörökké 38, és esiköke 2491 volt, vagyis a lovak száma 3675 darabra rug. Ha ehhez a szarvasmarhák és lovak számához hozzáadjuk a 7 nyájban levő 2536 sertés számát, kitűnik, hogy a Hortobágyon tul eső területen összesen 22,679 marhát legeltettek. — A Hortobágyon innen eső területen, melynek kiterjedése tetemesen kisebb az előbbinél, mert mindössze csak 9700 catusztrális holdra rug, a tenyésztett marhák létszáma feül mulja azt, a melyet a Hortobágyon tul eső terület tud felmutatni. Mig ugyanis a Hortobágyon tul 32,400 catusztrális holdon 22,679 marhát legeltettek, addig a Hortobágyon inneni 9700 holdon a

Ezt a két álláspontot nagy szerűen bevilágította a regale kérdés, melynek megoldása, bonyolodott természetű fogva, a legnagyobb feladatok közé tartozott. Már maga a törvényjavaslat egy mestermű volt; mert ha rosszul választja a kiindulási pontot, ha nem a legbeha több tanulmány és körültekintés utmutatása szerint vág neki a dolog centrumának, hanem egyik vagy másik oldalról kezdő bolygatni a gordiusi csomó megoldását, hát lett volna itt olyan zavar, hogy a kibontakozás eltarthatott volna évekig. A törvényjavaslat azonban oly szerencsés tapintattal nyul a darázs fészek közé, hogy a felzúdult rajok ezernyi támadása sem kuszálhatta össze, s dobhatta ki tengelyéből. Pedig hát az ellenzék lobogó alatt, ellene vezetett támadás, lavina volt.

Nos hát itt tűnt ki, hogy a közönség óhajának teljesítése, nem mindig lenne hazafiság. A közönség abban a hiszemben, hogy az ő érdeke az állam érdekével nem azonos, igen gyakran kíván olyat, mely kivánság, ha teljesítve lenne, tönkre tenné az államot. Mint mikor a feleségnek ez kellene, meg az kellene, mert a leányok így, mert a leányok úgy... De hogy lennének majd a leányok, ha elpusztulna a birtok? És valamint, hogy rosz családapa az, ki nem azt nézi, hogy mi az ésszerű és lehetséges, hanem hogy mit kíván az asszony és a leány sereg, éppen úgy rosz kormány az, mely nem a helyzetet, hanem a közönség óhaját veszi irányadóul.

Most? Ennél a regale kérdésnél? Ugy feloszthatna volna a regale tulajdonosok közt akar az egész országot, hogy imitt-amott maradt volna belőle. És az ellenzék ott volt mindenütt, a hol a regale tulajdonosok érdekében kívánni kellett. Na de hát jól is tette, hogy ott volt. Sok olyan kérdés lett tisztázva, melyet tisztázni, csak is az érdekelt felek hozzájárulásával lehetett, szerencse azonban kormány részről hatalmas erők mi-

ködték az állam érdekében, mert itt ugy el lehetett volna pusztítani egy csomó milliót, hogy sok adózó polgár izzadhatott volna miatta. Ámde Istennek hála, a végéhez közeledünk! Egy nagy rakás millió nem sokára szét röpül, s ha szabad remélünk: senkinek kárára, de hasznára a közönségnek is, az államnak is!

Országgyűlés.

Budapest, junius 4.

A képviselőház folytatta és be is fejezte mai ülésében a költségvetési törvényjavaslat tárgyalását s óriási többséggel egy általánosban, mint részletekben megszavazta a folyó évi államköltségvetést. Ezt megelőzőleg azonban, 25 fokok melegeben ma is folyt még a vita.

A törvényjavaslat ellen beszéltek Madarász, Kaas Ivor báró, Horánszky és Károlyi Gábor gr., — valamennyien a miniszterelnök ellen intézve támadásaik élét, a miben főleg Kaas és Károlyi excelláltak. Kaas beszédjének refrainje az volt minden fordulatnál, hogy távozzék Tisza, mind a mellett beszéde mód nélkül unalmas és az ellenzékre is merőben hatástalan volt. Horánszky hosszú pénzügyi fejtegetései és kifogásai közepette sem engedheti el magát az azt a nagy hangú szót, hogy a miniszterelnök megmaradása mostani helyen állandó veszélyt képez az országra, mit azonban józan ítélő ember az országban sehol sem fog elhinni a mérsékelt szónoknak. Károlyi Gábor, írott beszédének szövegét cylindereinek tetejére téve, igen simplex modorban és szólamokkal támadta a miniszterelnököt, kit a többség ismételtelen lelkes megjelzett. Óriási derűséget keltett a maga rovására Károlyi Gábor gr. midőn azt az állítást kockáztatta, hogy annak megítélését, vajjon választó-e ő, a közvéleményre bizza.

Wekerle miniszter két ízben felelt az ellenzéknek olyan beszédekben, melyek rokonszenves, megnyerő előadási forma és maggyöző érvek által egyaránt tündököttek és többször lelkes tetszésre ragadták a többséget. A vita befejezése után Hegedűs előadó és Irányi szölkak még, majd a részletes tárgyalás során az I. sz. polgári emelt szót, s miután igyekezett pártját azon vád ellen védelmezni, mintha személyes és gyűlölködő harcot folytatna, — különböző vádas-

mondások kapesán azt a sensációt keltett közlést, hogy egy képviselő a öleget vett föl, hogy valakinek azért állást szerezzen. Erre zajos kiáltások hangzottak föl, hogy: „ki az? ki az?” Polónyi ekkor Várady Gábort nevezte meg s hivatkozott a ház elnökére, hogy ezt megerősítse. Az elnök ennek folytán kijelenté, hogy kapott ugyan „egy gazdasági” aláírású levelet ilyen értelemben, de az ily missilis levelek még nem képeznek magukban véve bizonyítékot; Polónyi, beszédét folytatva, kijelenté most azt is, hogy az esetre vonatkozó kötelezvény kezei közt van. — Mi nem tudjuk, mi rejlik e felhozott vád mögött. Az illető képviselőnek kötelessége tisztázni magát az ellen. Májában van-e, a legközelebbi napok megmutatják. A költségvetési törvényjavaslat változatlan elfogadása után, az ülés véget ért.

Ujvasutak.

Egy üdvös, életrevaló eszme van föltéve azon jókora nagyságu vidék közönsége elé, mely Debreczen, Derecske és Nagy-Léta szögpontok között egy három szöglet alkot. Két régebbi eredetű vasutervezetnek a változott viszonyok által tanácsolt kivitele. Tudvalevőleg, a mint e lapok hasábjain már közölve volt, Rösser Richard és K. Tóth Mihály mérnökök vették föl ismét az eljett tervezetet és módosítással mutatták be azt az érdekeltségnek.

Vasuti összeköttetés Derecske és Nagy-Léta felé Debreczenel, e vidék legfőbb forgalmi gőcpontjával nemcsak most látszott vállalkozó szellemek és érdekeltség legnagyobb része előtt a mezőgazdasági termények fejlődéséhez értékesítése, a helyi forgalom megkönnyítése céljából szükségesnek. Belátják ezt már régebben is. Ezen ezen közmegegyezéses kifolyása volt egyfelől a debreczeni melléki, majd később — Móróc Pál által — a debreczen-b. ujfalu, illetve a debreczen-pocsaj-b. ujfalu vasut tervezése.

Nem ide tartozik elsorolni az okokat, ellentétes érdekeket, melyek mindkét tervezetnek megküszölyesítést vontak maguk után. Hanem az a vidék, mely az érdekeltség vasutnak az ő és — hozzátehetjük — Debreczen érdekeivel össze nem egyeztethető irányban történt kiépítése által eléstet vágyai teljesüléséről, most, mikor a Móróc Pál-féle, de szűkebbre vont tervezet két vállalkozó szellemű mérnök által ismét napirendre került:

A Hortobágy mentén dombokkal találkoznak s bővebb megfigyelés után a hajdani pusztulás romjaira akadunk. Itt állhatott az ugynevezett „Mátai telek”, melynek lakói a Hortobágy keleti és nyugati partján egyaránt építettek hajlékot. Az embereket ki-pusztította belőle a tatár, az épületeket megette az idő foga. De számos jelenség vall az összeomlott épületekre, s arra, hogy „itt hajdan szebb élet volt.” A tatáruldas után nem épült föl, valószínűleg azért, mert kevés számtöbblet volt s az sem kiálkozott arattással.

Leggazdagabb faluja volt a Hortobágy-nak „Zám”, az Arkus folyó délnyugati oldalán. Hogy lakói minő jó módú emberek lehettek, bizonyítja az a töltés, a melyet azért építettek, hogy a Hortobágyon levő vízimalomhoz juthassanak. De a hajdani kultúrát bizonyítja az az ázott csatorna is, a melyen a zámi rét vizét a Hortobágyba vezették. Hajdani apátságának nyomaival már csak a történelmi emlékekben találkozunk. De a 17. század első évtizede alatt a község teljesen elpusztult. Ugyanez a sors várta „Ohat”-ra is, a melyet szintén gazdag nép lakott. A paraszt erszenyét kövére duzzasztották a jó homokos szántóföldek bő aratásai, a melyért utóbb is szivesen versenyeztek a haszonbérlok, kik 1854-ig nem is mozdultak ki belőle. Az itteni apátság látta el lelki pásztorral „Pap telenk”, vagy mások szerint „Pap egyháza”, ezt a Mátában fekvő kis templomcsokát, a mely mellett nyugalmas sirkert terült el. Ma a templom környékén s a hajdani temető fölött akácos erdő terül el, a hol, ha „hantra dül a pásztor s fűtyörésre legelteti nyáját”, nem is sejti, hogy könyázattatta helyen dudorázza nótáit. Akácos kis erdőcske jelzi azt a kis helyet is, a melyet a régiek „Kun György telenk”-nek neveztek, a melynek mulató helyeihez, lakásaihoz a türedi, kősi pusztáról költött, vagyis

*) A „Nemzet”-ből.

maga l'pett fel kezdeményezéssel és jelentette ki, hogy minden tőle telhető áldozatokkal kész egy vasut létesítését előmozdítani.

Valóban örvendetes jelenség. Dícséretre válik Nagy-Léta, a két Pályi és Vértességeknek, hogy a régi, elhanyagolt állapotból ilyen nagy buzgalommal igyekeznek kiszabadulni és áldozatok árán is meg akarják nyitni maguk előtt a fejlődés, a vagyonsodás biztos útját.

A derecskei vasuti összeköttetés szükségességének tudata még nem ment át ennyire a közvélemény ereibe. De hogy az ügy a kellő időre ott is meg fog éri, kezességét nyernék a felől az ottani intelligencia és az értelmes közpolgárság egy jelentékeny részének jóindulatában. Erős befolyásos elem az, mely itt is meg van győződve a vasut kiszámíthatatlan hasznairól és elvitathatatlan szükségességéről.

Jelen cikkünk keretében két kérdéssel kívánunk foglalkozni, köztudomásra hozandó olyan adatokat, melyekről a múlt hó 12-én Derecskén tartott népes értekezleten megjelentek kívül csak kevesen vehettek tudomást.

Az első kérdés, melyre megfelelni akarunk az, hogy kifizeti-e magát ez a tervezett vasut vonal?

Előre bocsáthatjuk a conclusiót, melyre fejtegetésünk végén jutunk, hogy igenis kifizeti. Erre nézve alapul vesszük az átszelendő vidék gazdasági, népességi, forgalmi és terép viszonyait és azon számításokat, melyek a hasonló jellegű és hasonló körülmények között épülő vaspályáknál ezek jövődelmezése előzetes megállapítására általában a kalmaztatni szokott egy a vasutervezők, mint a vasut finanszírozását eszközöző tőkepénzesek és bankok, ugyis az eng délyt megadó országos műszaki és minisztertanács által.

Tulajdonán vagy kizárólag mezőgazdasággal foglalkozó, sik területű vidéken futó helyi érdekű vasutaknál évente mind a érdekelt lakosra 1 utast, minden katasztrális holdra 2 8 m. mázsa kivittelt és minden lakosra 1 4 m. mázsa bevittelt szoktak általában számítani és pedig úgy, hogy a személyszállításnál az egész vonal 50—50%-át oda és vissza utazásra, a teherszállításnál az egész vonal 70%-át veszik föl. Megjegyzendő, hogy a forgalomból várható jövedelem kiszámításánál az egész, föl, egy vagy két harmad, egy, két vagy háromnegyed lakosságot szokás alapul fölvenni, a szerint a mint a forgalmi körbe eső község közelebb vagy távolabb esik az építendő vasuthoz, s már bir vagy nem bir más irányban vasuti összeköttetéssel.

Ha már most az itt tervezett vasutvonalakat külön-külön és aztán együttesen kombináljuk, következők biztató eredményre jutunk:

a) A derecske-derecskei vasut hossza 20 kilométer. Állomások: Derecske, M.-Pécs, Sáránd, Derecske; forgalmi körbe esnek: 1/2 Tépe, 2/3 H. Bagos, 1/2 Hosszu- és 1/3 Monostor-Pályi, 1/2 Konyár. Alapul vehető 28000 lakos és 93000 kat. hold.

A fentebb közölt számításai kules szerint 56000 (2x28000) személykilométer bruttó jövedelme á. 2 kr. egy év alatt = 11200 ft. A teheráru szállításánál 93000 kat. hold után á 2 8 mázsa = 26040 tonna (1 tonna = 10 métermáza) kivittelt és 28000 lakos után á 1 4 m. — 3920 tonna bevittelt, összesen és kerekén 30000 tonna forgalom várható. Egy tonna kilométer szállítási díja 10 kr. lévén a nyers bevétel a teheráru szállítás után az

egész vonal 70%-át, = 14 km-ért véve föl, mmásánként 42000 ft-ra tehető. Vagyis a 20 km. hosszú pálya összes bevétele bruttó 53200 ft lenne és 1 kilométerre 2660 ft esnék.

b., A derecske-sáránd-nagy-létei vasut (ha a derecskei összeköttetés nem létesül) 34 km. hosszú. Állomások: Derecske, M.-Pécs, Sáránd, H.-Bagos, H.-Pályi, M. Pályi, Vértességek és N. Léta. Forgalmi körbe számítottak továbbá: 2/3 Kokad, 1/2 Almosd, 1/3 Bagamér. A számítás itten 29000 lakosra és 110000 kat. holdra alapították. Ennél, szintén fentebbi számításai kules szerint, a személyszállítás nyers bevételét 19720 és a fölvehető 35000 tonna teheráru forgalmát 34000, összesen 103720 ft-ra tehetjük és is kilométerenként 3060 forint bruttó bevétel esik.

c., A derecske-derecskei fő- és a sáránd-nagy-létei vasutvonal (ha t. i. mindkét vasuti összeköttetés létesül) együtt 42 kilométer hosszú; épen annyi, mint a derecske-h. nánási vasut. — Állomások: Derecske, Mike, Pécs, Sáránd, Derecske a fő-, Bagos, H.-Pályi, M.-Pályi, Vértességek és N. Léta a szárnyvonalon. Forgalom körbe vehető: 1/2 Konyár, 1/2 Tépe, 2/3 Kokad, 1/2 Almosd, 1/3 Bagamér.

Mint hogy a derecske-sárándi utzakaszkét összekapcsoló érdekeltégeknek közös használatu vonala, erre nézve külön lakosság — és kilométer arányszámok alapján kell történnie a jövedelem kiszámításnak.

E szerint a 20 km. hosszú fővonal személyszállításra a számításba vehető 17,000 főnyi lélekszám után 6800 ft, a teheráru forgalom pedig 530 0 kat. hold és 16360 tonna után 23744. — összesen 30544 ft-ra tehető.

A szárnyvonal pedig, — a fővonalnak derecske-sárándi utzakasza aránylagos részét is kombinációba véve, 23600 lakos, 86000 kat. hold és 27300 tonna után összesen 81160 ft bruttó bevételt hozhat. Így az egész két irányu vasuti összeköttetés összesen 112000 ft bevétel várható, melyből 1 kilométerre 2900 ft esik.

Megjegyzem, hogy az első üzleti években ezen theoretikus forgalom és bevétel talán nem lesz elérhető. Mert a vasutnak itt is, mint más vidékeken le kell küzdenie a közönség előítéletét és idegenkedését minden újítás iránt; ehhez pedig idő kell.

Az is igaz, hogy jelenleg, a használatban levő forgalmi eszközök mellett, ezen községek és Derecske között nem közvetítették annyi forgalom, mint a mennyi fentebb számításba vétetett. — Megbízható adatok, melyeket egész évi ellenőrzés jegyzet volna, nem állanak ugyan rendelkezésünkre. De a helybeli vásárvány hivatal egyik tisztviselőjének hozzávetőleges számítása, és a vállalkozó mérnök által a várakozásai vámaháznál november-decemberi négy hét alatt gyűjtött adatok a fentebbieknél kevesebb behozatalt tüntetnek ki.

Ennek azonban igen könnyen érthető, természetes okai vannak. — Ez idő szerint úgy Derecske, mint N.-Léta vidékének forgalma csaknem egyformaképen irányul észak és dél felé. Mert mindkét irányban egyformán költséges és nehékes összeköttetések vannak. — Mihelyt azonban a két vidék vasutat nyér, a a terményeik lassanként tulnyomóan ott keresnek piacot, a merre a szállítás könnyebb és olcsóbbá válik; fölteve, a piacra van elegendő és megfelelő kereslet és a piacra van üzleti képesség, a kínálózó előnyöket kiaknázni.

helyesebben szólva fölemelt országoton koczogtak a fogatok.

Ezután következnek Mátá területén a „H a l m o k” és pedig „L u d a s”, a „B i v a l y” és a „S z á l k a h a l o m.” Mind a három ma ákácós berek; szerteszét heverő téglá darabokkal, a mi azt bizonyítja, hogy „itt hajdanta falu avagy város állott.” A Bivalyhalomról azt tartja a hagyomány, hogy Mátá falu temploma volt rajta; a Szálka halomról pedig azt, hogy mindig lakó volt a derecskei tanács szemében, a mely nagyon szerette területének határát kiterjeszteni. De a Szálka halom határt szabott terjeszkedési vágyának. A halom magasán kiemelkedett s jeléül szolgált arra, hogy a derecskei határt nem lehet meszebb tolni. A legenda azt meséli róla, hogy a nevét is innen kapta. Hatalmas halom volt a Kadarek folyó partján az „A r c z u p é t e i” is s továbbá a „K e t t ő s h a l o m” s az egyszerűen fekvő, egymástól mintegy ezer lépésnyire fekvő „Hármas halom”.

Mátá nevezetességeiről szólva, nem felejtethjük el a „M a l o m z u g”-ot, a melyen most szerényen vonul meg két csoszhal; hajdan azonban három köre járó malma volt.

Zám környékét a „K i n c s e s h a l o m” teszi érdekessé, összeomlott téglapavilán. Az apró-cseprő dombocskák dudváit tele vannak téglá darabokkal, az összeomlott épüetek maradványaival. Ezen a helyen fekkdt a „C s e s f a l u”, tőle nem mesze a „P i p á s”, „C s ö s z” és a „F a l u v é g h a l m á - v a l”. Ez a legutolsó határa volt a Zámnak s most is tele van emberi csontokkal. Maga Zám falu a „K e n d e r á z ó - v a l” vagyis az áztató fenékek díszkedhetett, mely kilenc kisebb nagyobb mélyedéssel és halomból állt. A legdombosabbról szép időben, pompás kilátás kinálkozik a vidékre. Közében terül el „C s i r i z e s” és a „P a r a -

jo s” halom; az előbbi a Sáros ér partján, az utóbbi a kőosi pusztá szélén terül el. A község északi határán két dombosort vonja magára figyelmünket. Az egyik kilenc, a másik hét halomból áll s a nép ma is „T a t á r ú l é s” nek hívja váramenyit. Tatárülés, mert itt ütöttek tanyát azok a hitelenek, a kik elpusztították Uhatot, Zámot, Angyalházát, Nagy Iványt stb.

Ohat legelőjén említett érdemel a „Derzsi telek”, a hol az egykorú kivert reformátusok a felsőbbes engedéllyel 1745-től 49-ig tartózkodtak. Vályogból épült templomok alapját nem nőtte be egy a bozót, hogy a kutató szem ne akadhatna rá. A templom környéke tele van csontmaradványokkal.

Kirándulás az Ebes pusztára.*

A helybeli gazd. tanítvány harmadéves hallgatói f. hó 1-én beosztási tanárjuk tek. S z ü t s Mihály ur vezetésével Ebesre tanulmányi kirándulást tettek, ottani nagybirtokos urak a V e e s y t e s t v é r e k egy berendezés, mint intensív művelés tekintetében az alföldi gazdaságoknak bátran példány képeül szolgálható birtokukra. A birtokos urak szives meghívása folytán a kirándulók a reggeli vonattal indultak ki Ebesre, hol a kedves házigazdák, S z a b ó K á l m á n, K o v á s s y F e r e n c Z á d o r L a j o s és C s a n á d y J e n ő urak, rokonai s barátaik kíséretében már fogatokkal várták s fogadták a fiatal vendégsereget, azzal a lekezeléssel s bátorító szívélyességgel, mely az idegenkedő tartózkodást a bizalom s otthonosság kedves érzetével varázsolja át. Az első benyomás biztató hatása alatt vígan haladt a menet az őrháztól negyedóránnyira fekvő majorba, hol

* Törzské miatt késett.

A vidék — viszont — ugyanonnan fogja szükségleteit beszerezni, a honnan az olcsó, gyors és kényelmes forgalmi ut kiindul. Mert az import czikkeinek ára a szállítási olcsóságával egyenes arányban alakul.

Végül a vasut jövődelmezésére nézve, meg kell jegyezni, hogy nem épült még soha vasut, mely teljesen kifejlett forgalmat talált volna. A forgalmat a vasut teremti meg és fejleszti ki magának, ha t. i. az előfeltételek meg vannak. — Azt nem szükséges bizonyítani, hogy a tervezett derecskei és n.-létei vasut mentén az előfeltételek a föld termékenységében, a terület nagyságában és a népesség számában feltaláljuk.

Hogy a kész vasut forgalmának emelkedése következzék, ahhoz a nép értelmessége, életrevalósága és az intenzív gazdálkodás terjedése szükséges. Nagyon kishitűek és pessimisták volnának, ha nem reménylenők, hogy az okserü mezei gazdálkodás, ezzel a föld termőképessége és a termelés mennyisége, az új vasutat mentén is, ha nem egyszerre, de idővel növekedni fog. Már pedig minél többet és minél jobbat termel a gazda, annál többet adhat el és annál többször veszi igénybe a vasuti szállítást. Másfelől a mezei gazdaságoknak felszerelése és azon vagyonsodás, mely a jövedelmezőbb termelést követi, ép úgy emeli fogja a bevitteli forgalmat. Mert több fogy el az instrumetokból, az ételmi, háztartási, ruházati, burtortai czikkekből, melyek rendszerint és nagyobbára közelebbi vagy távolabbi kereskedelmi vagy ipari központból szerezgetnek be.

Z. L.

Napi hírek

— József főherczeg Ő Fensége ma este 7 óra 19 perczkor a Budapest felől jövő gyorsvonattal Derecskebe érkezik, hogy holnap az itt lévő honvédtanácszóaljak felett szemléltartson. A pikareszk — és több főútczai házak már ma kora reggel lobogó díszöltöttek. A főherczeg Ő fensége iránti ragaszkodás, rajongó szeretet ma, hogy nem régen ünnepelt ezüst lakodalma után először érzéki közénk, illő, hogy a közönség részéről lelkes tüntetésekben nyilvánuljon. József nádor fiát, a magyar honvédség főparancsnokát, a nemzeti kulturális intézmények bőkezű pártfogóját és protektorát, Derecskenek hű barátját üdvözölje ma este sok ezernyi nép és minden derecskei ajk kiáltja feléje: Éljen József főherczeg!

— Megdöbbenő öngyilkosság szörnyű híre terjedt el ma dében a városban. A helyben állomásozó cs. és kir. 39. gyalogsorezred 3. zászlóaljának parancsnoka, egyike a legnépszerűbb, legkedveltebb és leghumánusabb tisztsziszteinek: Neumayer József őrnagy ma dében fél 1 órakor pterfiantuzai lakásában hálántékon föbe lötte magát egy forgópisztolyal. A golyó a felső agyba furdott, de nem okozott rögtön halált, úgy hogy még 3 óra körül, mikor e sorokat írjuk, a szerencsétlen őrnagy szívós ereje még küzd a halállal. Az orvosok azonban semmi reményt nem kötnek életben maradásához és úgy le-

het, mire olvasóink kezébe jut e lap, már kiszvedett. — mert a lövés föltétlenül halálos. — A derék őrnagyon környezete az utóbbi napokban nagy mérvű idegességet észlelt és nagyon valószínű, hogy egy be nem számítható pillanatban elsötétült lélekállapotban irányítá maga ellen a gyilkoló fegyvert. Neumayer József őrnagy mint hadnagy jött a 39. gyalogezredhez és itt emelkedett fokozatosan kapitánysággig. Akkor egy szót sem tudott magyarul és ma már tökéletesen beszélte nyelvünket és mindenkor őszinte magyar érzelműnek tanultuk őt ismerni. Ez és finom modora szerezte meg neki a népszerűséget, katonáinak és a közönségnek szeretetét. Az utóbbi években egy katonai iskolában működött mint tanár, mert tudományosan képzett katoná volt. Onnan ezelőtt egy hónappal helyzetetett vissza régi ezredéhez őrnagy ranggal. Szomorú esete városzerte mély részvétet keltett.

— Hymen. Biber József, az esztári ev. ref. gyülekezet derék, ifjú lelkesze, f. hó 2-án eljegyezte Derecskén Kálman Lőrinczné urnő művelt és kedves leányát Juliska kisasszonyt.

— A műkedvelő előadás vasárnap lesz megtartva. A termen egész csoport munkatársak dolgozik s annak nemcsak fénysége, de kiváló színeresége is meg fogja lepni a közönséget. Jegyek a műkedvelő előadásra több főtéri üzletben válthatók s az előadásban résztvevő szereplők névsorát holnap már színpadok fogják hirdetni. Künn a „Margit” fürdő pénztáránál is válthatók jegyek. A termen mellett elvonuló udvarkert vasárnap szintén zene mellett nyitattik meg s a kellemesen üdülő helyről mindjárt az előadásra mehet a közönség. A legutolsó hely is kényelmes ülőhely s így akik a műkedvelői előadás iránt érdeklődnek már most is ki válthatják helyeiket.

— Tüzek. Tegnap este 1/2 7 órakor Hatvan-utózn Gránát Jakab házában egy eszerp pel fedett istálló gyuladt ki. A padláson széna és szalma volt felhalmozva. — Alig végeztek itt el munkájukat a tüzoltók, mikor a Nagy-utczára hívták őket, a hol a Scheer Lajos házában egy kémény gyuladt ki. — A tűz tova terjedését mindkét helyen megakadályozták.

— Kirándulások Párisba. Figyelmeztetjük a párisi világiállításra kirándulókat, miszerint az alföldi t a k a r é k p é n z t á r Derecskénben, úgy egy párisi bankháza (melynek a kiállítás területén is irodája van) mint minden egyéb külföldi városra közvetlen kiállított hitelleveket (accreditio) közvetít, melyek az illetőknek nagy kényelmére és előnyére szolgálnak.

— Az alsó-szabócsi tiszai armentesítő társulat közgyűléséről szóló tudósításunkat még a következőkkel egészítjük ki: Gr. D e s s e w f f y Aurél elnök határozatot kér arra nézve, hogy a társulathoz belépett új (Rakamaz—Eszlár) érdekltség mily arányban gyakorolhat szavazati jogot; mert méltányos és igazságos, hogy a ki fizet, az szavazhasson is. — Felkéri a főmérnököt, hogy e tekintetben felvilágosítást adjon. — B e n e d e k főmérnök azonban még határozatlan nem nyilatkozhatik, miután az ártér csak közszégi határonként van megállapítva; az osztályozás nincsen készen. Az új érdekltség szavazati

ereszkedve, mások a tekepályát vették használatba mindaddig, míg nem felhívás érkezett az ebédhez.

Hosszasnak tartanám itt e helyen a ment leírni, legyen elég annyi, hogy páratlan jó és izletes ételk hosszú sora került asztalra kitűnő borokkal. Minden egyes fogás után szembeötlően emelkedett a hangulat, s már a harmadik fogásnál hallatszott Szilts tanár urnak ékesen hangzó „szállók az urak hoz”-ja. Gyönyörű gondolatok egész özöne volt egybefűzve a kitűnően sikerült tősztaban, mely a háziasszony Ő nagysága életétét foglalta magában, mit hosszantartó, szívbel jövő éljenés követett. Szót emeltek még Szabó ur és az ifjuság köréből is egynehányan, kik részint a házigazdákra, mint páratlan vendégszeretőkre, példányképi felállítható mezőgazdákra, részint a vendégekre, részint az ifjuságra írtették poharukat. A két óráig tartó ebéd után a belgazdaság megtekintése határozottat el. Mint mindenütt, úgy itt is a gondos és tapintatos gazda keze látott működni. Különösen megemintést érdemelnek a lovak, a gyönyörű csikók, s látszik, hogy ezen ágára az állattenyésztésnek kiváló gondot és figyelmet fordítanak. Ezután köv-tkeztek a gazdasági épületek, a ló és ökoristálló és a kifogástalan tiszta és rendes gépszín nagyszámu gépekkel.

Mindzt megtekintve, a délelőtt látottakat a délutánival egybevonva önkénytelenül is minden ajkon azon óhaj nyert kifejezést, vajha minden magyar birtokos azon elvekből indulna ki, mint azt itt tessék, mert csak így érhető el fáradozásaink sikere, csak így emelhetjük nagy mértékben mezőgazdaságunkat, s csak így teljesíthetjük be a „legnagyobb magyar”-nak azon mondása: „Magyarország nem volt, hanem lesz!” — Egyszóval e célszűren berendezett s kezelet gazdaság mindenkor alkalmas arra, hogy egy gazdasági tan-

joga l' ideiglen P a p p szavazat felszólalás bizottság ide zelebbi sítőt — holtisz határoz vélemény flórat, tetett, 30000 r Gábor r nak a s szűnetl lat hito hivatal a kormo megkere felső vid a d a t o P a p S. vidéknek mert a a melye a vizet jegyezt esenek. adta, h terjeszt totve. A tagadta mond v zás utj tatott 187 és A gr. egy 12 városi mutatta gálásál lat deca vagyon zálogle lévő 1857-07 tozása: gátepít 531370 222619 308751 szepten 1888-ra 80207-0 1888. j 70500 nyozta 1888. j a száma A köze a felm nok és lása m az ősz 64 kr., gyar 30-án — met fe nak, is ves kis megjel oltó-ges son va és neje intézet hogy e fel. — A ur tart sőt fog tással minteg mely a alakt s itt e tek m hallott mellett saság s ételők vényes v d á m den de tött s a felh szony, zolja szolgál folyt a szűntő részét kitűnő figyele meg a az idő tőzant kiránt nekik dultak nali körbő veseb költőv „Ed Les

ut e lap, már és föltétlenül környezete idégességet egy be nem lt lélekállapot- kóló fegyvert. hadnagy jött a kedett fokozá- gy szót sem tu- tetesen beszélt te magyar ér- Ez és finom népszerűséget, szeretetét. Az kolában műkö- yosan képzett hónappal h- órnagyi rang mely részvé-

s e f, az esz- ifju lelkesé- zenben Kál- ávelt és ked- nyt.

vasárnap lesz csoport munka- fényessége, eg fogja lépni velő előadásra s az előadás- t holnap már n a „Margit” fejelek. A ter- kert vasárnap meg s a kelte- az előadásra s hely is ké- a műkedvelői ár most is ki-

7 órakor Hat- el egy eszerp adlison széna Alig végezték híkor a Nagy- Scheer Lajos ki. — A tüz- en megakadá-

gyelmeztetjük ulókat, misze- k p é n z t á r si bankháza s irodája van) osra közvetlen (títo) közvetit, ényelmére és

ni armentesítő tudósításunkat ki: Gr. D e s s tó két ár a pett új (Raka- arányban gya- méltányos és szavazhason gy e tekintet- e n e d e k f o- tan nem nyi- val községi ha- az osztályozás ssg szavazati

vették hasz- nívás érkezett

e helyen a me- hogy pártlan a került asz- a egyes fogás a hangulat, s atszott Szűts állók az urak t egész özöne terült tőszban, a életését fog- ó, szivből jövő meg Szabó ur nehányan, kik pártlan ven- állítható me- kre, részt az t. A két óráig megtekintése enitt, ugy itt azada keze lát- egemitést ér- esikők, s lát- ttenyésztésnek itanak. Ezután letek, a ló és szta és rendes

előlelt látotta- önkénytelenül ert kifejezést, azon elvekből mert csak így csak így emel- gazdaságunkat, „legnagyobb Magyarország szszóval e czél- gazdaság minden- gazdasági tan-

joga legfelebb holdszám arányában, — s csak ideiglenesen volna még most megállapítható. P a p p Sándor egyelőre személyenként 1-1 szavazati jogot adna. Z s e n d o v i c s József felszólalása után a közgyűlés az árterfejlésztő bizottságot megbizta, hogy az új érdekelt- ség ideiglenes szavazati joga iránt a legkö- zelebbi választmányi ülésre terjesszen propo- sítót. — A t-dobi magángátak és a t-luczi holttiszta betömése ügyében az érdemleges határozat előtt a társulati főmérnök technikai véleménye meghallgatandó s ily irányban fog felirat intéztetni a kormányhoz. — Bejelen- tetett, hogy az árvíz elleni védelem az idén 30000 frtjába került a társulatnak. P e t h e Gábor indítványára a közgyűlés a tisztikar- nak a sikeres védelem körüli buzgalmaért kö- szönetét fejezte ki. Az árterfejlésztési munká- lat hitelesítésére az országos kulturmérnöki hivatal közege minél előbb kiküldetni kéri a kormánytól. A hortobágyi érdekeltiségre vezetik a vizet Gr. D e s s e w f f y Aurél erre meg jegyezte: bár volnának csatornánk, de nin- esenek. B e n e d e k Pál pedig felvilágos-ításul adta, hogy a felső vidéken lévő árok az ár- terfejlésztési munkálaton ninosenek feltün- tetve. A közgyűlés a kért adatok kiadását meg- tagadta. A lemondott M e d g y e s s y Zsig- mond választmányi tag helyébe titkos szava- zát utján gr. A n d r á s s y Aladár választ- atott meg 422 szavazattal Békessy László 187 és Papp Mór 82 szavazata ellenében. — A gr. Andrásy Aladár többségét egy 171 és egy 126 szavazattal bíró káptalani, illetőleg városi képviselő szavazata szerezte meg. Be- mutattatott az 1888. évi számadások megvizs- gálásáról szóló jelentések. E szerint a társu- lat december 31-iki vagyon állása következő : vagyon : készpénz 23635-17 földhitelezési záloglevelek 141,595-50, értékeltségül kint lévő követelés 22770-21, kertes követelések 1857-07, Szabó Károly volt pénztárnok tar- tozása 32178-92, László Lajos tartozása 2030-87, gátépítési tár számlája 306402-73, összesen 531370-47 frt ; teher : tartalékpénztár állása 222619-47 frt, magyar jelzálogbank előlegei 308751 frt, összesen 531370-47 frt. Az 1887. szeptember 24-én tartott közgyűlés által 1888-ra előirányzott összegnél (43468-94 frt) 80207-95 frttal adatott ki tényleg több. Az 1888. június 26-iki közgyűlés által azonban 70500 frt az árvédelmi tartaléktőkére utalvá- nyoztatván, maradt tulkiadás 9707-95 forint. 1888. jun. 30-án a társulat tiszta vagyonát a számvizsgálók 216728 frt 92 krnak találták. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és a felmentvényt megadta. Végül a pénztár- nok és kölesönügynek f. évi jan. április ál- lása mutattatott be. E szerint ápr. 30-áig az összes forgalom volt bevételben 1645237 ft 64 kr., kiadásban 1620283 frt 70 kr. A ma- gyar jelzálogbanknál elhelyezve volt ápr. 30-án 924374 frt.

— Tanuló kerestetik a nyomdában. — Köszönet nyilvánítás. Hálás köszönete met fejezem ki mindazon tisztelt jó barátim- nak, ismerőseimnek, a kik korán elhunyt ked- ves kis leányunk temetésén szivesek voltak megjelenni, különösen pedig az önkéntes tü- zoltó-egylet zenekarának a temetési szertartá- sán való közreműködéséért. — Bánóczy Lajos és neje.

intézet hallgatósága róla példát vehessen, s hogy ezt magának majdan mintául állíthassa fel. — A program befeczezésül, Szűts tanár ur tartott oktatást, mely e gazdaság becslé- sét foglalta magában, több practicus számi- tással a birtok jövedelmességét illetőleg. A mintegy egy óráig tartó eszmecsere után, — mely egy szép gyepes helyen, a szabad ég- alatt folyt le — újra visszatértek az urilakba s itt elszedelve különféle szórakozást keres- tek maguknak. Itt gyűjtő magyar dalokat hallottunk Vecsey urnak zongora kserete mellett, amott vidáman beszélgető asztaltár- saság kitünő bor mellett, még tovább menve sétálókat láthattunk a gyönyörű kert teker- vényes utain, a park egyik végében pedig v- dám tekő társaság verődött össze, s min- den dobás után élvezettel itták a kitünő hü- tött sört. Egy rövid óra múlva újra hangzott a felhívás vacsorához, mit a kedves háziassz- ony, — hogy ezt még kellemesebbé vará- szolja — szép este lévén — künn a parkban szolgáltattott fel Vigan, sziporkázó jó kedvvel folyt a társalgás, megkezdődtek újra a felkö- szöntők, mind az idősöbök, mind az ifjuság részéről, bevezetettve ismét Szűts tanár ur kitünően sikerült toaszja által, mit lekötött figyelemmel, és élvezettel hallgatott, éljenzett meg az egész asztaltársaság ismételten. De az idő, e kérielhetlen kényur haladt feltar- tóztatlanul, nehéz szívvvel vetek bucsut a kirándulók a kedves háziaktól, s megköszönve nekik a szives és fényes fogadtatást, megin- dultak az állomáshoz, hogy ott bevárják a haj- nali vonatot, mely kiragadja őket abbó a körből, melyre a Debreczenből maholnap tá- vorok a késő jövőben is szívvben a legked- vesebb emlékekkel gondolnak majd vissza a költővel :

— A csolnakázó egylet alakuló közgyü- lését esütörtökön június 6-án este 6 órakor a városháza nagy tanács-teremben tartja meg. Figyelmeztetnek mindazon urak és hölgyek, a kik az egylet tagjaivá magokat felvétetni óhajtkák, arra igényt tartanak és meghívót nem kaptak, hogy a tanácssterembe a fent em- litett időben a kitett aláírási iven nevük jelzése után felvételnek és az alakuló közgyűlésen indítványozó, tanácskozó és határozatképesek- tagoknak nyilváníttatnak. A május 31-én tar- tott 15-os előkészítő bizottság értekezletén ki- mondott, hogy az aláírt hölgyek a gyűlésben szavazó képesek és megválaszthatók a vála- ztmányba. Debreczen, 1889. május 31. Az el- nökség.

— A ki gyógyszerészi pályára ohaít lépni annak az ifjunak, melegen ajánlunk egy közel vidéken lévő népes községbeli gyógyszerárt, a hol gyakornokul kedvező feltételek mellett elfogadtatik. — Az illetőnek hat gmnásiu mot végzett ifjunak kell lennie. — Bővebbet la- punk szerkesztőségében.

— Borzasztó elemi csapás történt Ameri- kában, Pennsylvania államban, s különösen Johnston városban. A várostól keletre, nyolcz kilométernyire lévő rezervóár, mely nyolcz kilométer hosszú és negyedfél kilométer szé- les volt, magrepedt. Az ár betódult a város- ba s egész házakat sodort magával, ugy, hogy a lakosoknak nem volt idejük a menekülésre. Az elpusztult épületek számát ezere teszik. Egy egész háztömbhöz nem lehet hozzáférni, a vasuti hidtől, melyet szintén elsodort az ár. E háztömbben tűz ütött ki, mely száz meg száz ember életét fenyegette. A tűz még most sincs eloltva. Johnston városába lehe- tetlen bejutni, mert teljesen víz veszi kör- rül. Pennsylvania államban, Virginiá- ban és nyugati Virginiában minden folyó kiáradt. Mindenünnen óriási árokat jelentek. A pennsylvániai vasuton a közlekedés teljesen megakadt. A hidak és viaduktok el- vannak pusztítva, a vasuti vágányokat sok helyett kiemelte helyükből az ár. Jelenleg nagy vihar dühög. — Legutolsó sürgöny szerint az árvíz folytán 8—10,000 ezer ember vesztette életét ; a kárt 25 millió dollárba becsülik. A z óriási katasztrófá- ról most azt sürgönyözik, hogy husz ezer ember eset áldozatul s nyolcz város pusztult el teljesen. Az 1868-iki perui földrengés óta ily katasztrófa nem fordult elő. Johnstonban, mint egy más newyorki távirat jelenti, a tüzvész még mindig tart. A hatóságok azt hiszik, hogy a romok alatt még, körülbeül 2000 holttest van e temetve. Az orvosok azt tanácsolták, ne olták el a tüzet, hogy a lán- gok megemészessék a holttesteket és így eleje vétsétek a járvány kiterjedését. A szerkeszté- lenül jártak rokonai azonban tiltakoztak ez- ellen, minek következtében teljes erővel dol- goznak a tűz eloltásán. 1800 holttestet meg- találtak és ezek közül már sokat el is te- mettek. Két embert élve mentettek ki a ro- mok közül. A holttestek közül sokat tolvajok raboltak ki és elszedték az inségesekek kül- dött élelmiszereket is. A nép körülbelül husz helyen kézrekerítette a tolvajokat és agyon- verte őket. Most már a helyzet valamivel nyugodtabb. Pittsburgban járvány kiütésétől félnék, mert a lakosság oly vizet kénytelen használni, melyben holttestek és mindenféle romok uszkálnak. Kernvilleben ismét ezernél több holttestet a találtak.

— Zsóf főherczeg itt időzése alkalmá- val értesülésünk szerint a polgári elemből is- többen szándékoznak a Nyulas mletti gya- korló tere kirándulni, melyhez a lóvonatu vasut igen jó szolgálatot tesz és vonatai ho- nap reggel 4 órától kezdve közlekednek a közönség kényelmére.

— Zeneestély. A Hungaria-kávéházban és udvari kerthelyiségében ma a R á c z Ká- roly zenekara játszik. Bejárat a kádas-utcai kapunál is van.

— Gyászjelentés. A legmélyebb fájdalom érzetével tudatjuk szeretett drága anyám, egyetlen jó gyermekem Néhai öv. Derézényi Munkácsy Dianélé, szül. Varga Juliánna ev. ref. tanítónőnek folyó hó 4-én, életének 37. évében, hosszas szenvedés után történt gyász- os elhunytát. A boldogultnak földi részei f. hó 6-án, d. u. 4 órakor fogtak a n.-csapó-ut- zai 275. sz. háztól az ev. ref. nagytemplom- ban tartandó gyászszertartás után a Péterfia- utezai sírkertben örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, kar- társait, általában a nagyérdemű közönséget bánatos szívvvel meghívjuk. Gyermek: Mún- kácsy Juliska, és anyja: öv. Varga Miklósné, szül. Szabó Zsuzsánna a több rokon nevében is. A temetési gyászszertartást a „Kegyelt” eszközli.

— Püspöki látogatás Derecskén Magas vendége volt a mult vasárnap Derecskének, Dr. Schlauch Lőrincz n.-váradi lat. szert, püspök látogatta meg bérmá körútjában a jó derecs- keiket, a kik vállalkülönbség nélkül nagy lelkesedéssel fogadták a hirneves főpásztort. A püspök ur ő excellenciája vasárnap reggel 9 órakor érkezett B. Ufaluba. A pályavá- ron százakra menő néptömeg élén az inteli- genciával várta a püspököt, ki Radnay Far- kas, Bunyitay Vincez, Zajnay János konon- kok és dr. Schweiger Rezső püspöki titkár kíséretében szállott ki a vasuti szalon-kocsiból. Az érkezőkett harsány éljenzés fogadta, melynek csillapultával S z u n y o g h Loránd járási főszolgabíró lépett az ünnepelt elé és rövid, de emelkedett hangulatu beszéddel üd- vözö te járásának közönsége nevében, melyet ő kegyelmessége a nála már megszokott udva- rias szavakkal viszonzott. A tisztelgők sorá-

ban voltak : Szakszó Rezső ka- no- o k, debreczeni kispópost, ki furtai birtoká- ról sietett püspöke üdvözlésére, a járásbírósg és szolgabírósg. Ufalu község előjárósága és képviselőtestülete, a református egyház kül- döttsége Gyulay László lelkész és Karakas Lajos főgondnok vezetése alatt, az izraelita hitközség. A tisztelgő küldöttségeken kívül kivonult a magas vendég tiszteletére az ujalui kitünően szervezett tüzoltó-egylet diszka- kasza, Tamásy Géza főparancsnok vezetése alatt, kiknek figyelmét a főpásztor a paranc- nokok előtt kifejezett közönetén felül a le- gényesség megvédégettelésével viszonzta. — A bemutatás végeztével megindult a menet, mely valóban imponás képet nyujtott, Berettyó-Ufalun keresztül D e r e c s k é r e. A derecskei határhoz, derecskei inte ligenozia várta ovációkkal a szeretett főpapot, kit Derecske nevében L a m o s Ede ottani köz- ségi jegyző üdvözölt, mire ő excellenciája a legszívélyesebb szavakkal válaszolt. A köz- ségben óriási diadalkapuk fogadták a men- tet, mely a haragok zngása közt, csinos lo- vas bandérium élén érkezett a kath. templom elé, hol Eder János cz. kanonok, plébános fo- gadta a magas vendégeket. Ezután szakma- kar kezdetét vette a szertartás, mely alatt 182 hívő részesült a bérmálás szentségében. Fénypontra a meglátó ünnepnek dr. Schlauch Lőrincz püspök ur prédikációja volt. Déliben diszebéd volt, melyben a püspök kíséretén kívül a környek intelligenciája, a kerületi összes papsg részt vett. Az ebéd végén si- került pohárköszöntőket mondattak. Derecske község az egész nap folyamán ünnepi disz- ben szott. A nép vallás különbség nélkül, a nagy munka idő dacára az utazókon tarká- lott, hullámzott s hatalmasan megjelenezte a kora délutáni órákban, a szeretet, tisztel- t számtalan jeleivel elhalmozva utrakelő püs- pököt. Az előirt tervhez híven délutáni négy és öt óra között érkezett vissza dr. Schlauch Lőrincz püspök ur ő nagymé tősága Berettyó Ufaluba, amikor is egyenesen Szunyogh Lo- ránd főszolgabíró vendégzeretéről megye- szerte híres házához hajtatott. Pompás uszo- na után a gyorsvonattal visszautazott szék- helyére Nagyváradra. Hetfin Berettyó-Szent Mártonban, tegnap Furtán osztotta ki a bérm-álás szentségét a fardhatatlan főpásztor. Furtán főt. Szakszó Rezső debreczeni prépost p é b á n o s m i n t házigazda a legmagyarosabb vendégzeretettel fogadta magas vendégét.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos : Vértési Arnold. Főmunkatárs : Karezag Vilmos.

Ibolya batist nyári idényre. Női ruhakelme gyanánt ajánlja Kunz József és Társa czég.

KASZANYITZKI ENDRE e öbb Kubinka István K. üveg, porcellán, lámpa- háztar- tási és konyhaeszközök nagy raktára, Debreczenben.

Tisztelettel ajánlja pontos kiszolgálát és a legolcsóbb árakban elsörendű gyártmá- nyokból következő idényzseikeit, u. m. : fagyaltkészítő gépek, fagyalt-sze- lenecék, hidegkavé készletek, hűtő- dézsák, hűtő jégszekrények, legjobb- nak bizonyult egészségí szódavizeg- pek, nonplusultra kávéfőző gépek, kerüilámpák, tükrözött kerti golyók, mozdó asztalok, mozdó készletek, chin-vezüst: evőeszközök, disztárgyak ; továbbá utazók részére legészterűbb gyor-főzők, kézi- és utazó tükrök, zsebpoharak.

Postai megbízások a legpoggyobb figyelemmel és készséggel teljesíttetnek.

L á n c z k y kir. tszki bíró.

Van szerencsém a n. é. közönség beces tudomására hozni, miszerint férfi divat és szabó üzletemet a jelen idényre a legújabb divatu árucikkakkal dusan felszereltem és ezeket igen jutányos és határo- zott áron boc-átom a m. t. közön- ség rendelkezésére.

Férfi öltönyöket és felöltöket bel- és külföldi gyapjuszövetveimből szak- avatott szabászm vezetése alatt igen jutányos árban készítették. Mély tisztelettel

Schwarz B. férfi divat és szabó-üzlet tulajdonos főpacz, a Bika szálloda közelében.

Vendéglő változtatás és megnyitás.

Van szerencsém értesíteni a n. é. köz- zönséget, hogy a Csapó-utczán volt ven- déglőmet Kis-uj-utczára

a Guszmann Róbert ur házához áttettem, s azt

1889. június 2-án megnyitom. Vendéglőmet józú ételkekkel, több rendbeli jó kezelési érmelléki borokkal s jégbe hűtött italokkal jól berendeztem.

A nagyérdemű közönségnek beces pártfogását kérve, maradok tisztelettel

Nagy Gaborné vendéglős.

3100 sz. 1889. tkv.

Arverési hirdetm. kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a debreczeni ref. egyház végrehajtatónak Kapusi Jánosné Szabó Zsuzsánna ugys mint késedelmes árverésen vevő ugys mint végrehajtást szenvedő elleni 500 frt tőke követelés és járulékaí iránti végre- hajtási ügyében a debreczeni kir. tör- vényszék területén fekvő, a debreczeni 4465 sz. tkjvben A. + 1535/3 hrszám alatt felvett házastelekre egészen az ár- verést 1222 frtban ezenem megállapított kiküiltási árban eirendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi július hó 2-ik napján délután 3 órakor debreczeni kir. törvényszék árverési ter- mében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküiltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 122 forint 20 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333.sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a ki- küiltött kezehez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánat- pénznek a bíróságnál előleges elhelyezé- séről kiállított szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1889. évi Ap- rilis hó 14. napján.

A debreczeni kir. tszék mint telek- könyvi hatóság.

Arany érem Pécs 1883.
Félszázad óta kitűnőnek elismerve
Dr. Sihalicski-féle

Arckkenőcs és mosdóvíz

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak felszólaló
óta mindent elterjedt világűrök és bámulatos hatásuk
képezi. Legbizalmasabb sikerrel használtatnak bibéres,
szepítő és májoltató, forrósg vagy fagy által keletke-
zett pirosság s a bőr minden tisztálansága ellen.

Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr.
Egy nagy üveg mosdóvíz 1 ft., egy kis üveg 50 kr.

Joliessante-Puder

(fehér, róza vagy sárgás)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arc-
bőrnek kellemes színt ad és láthatatlanná tapad.

Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Joliessante-Fogpor

egypérszerű fogpor a fogak tisztítására, odvasodá-
suk és bűzösítés megóvására kitűnő, a foghúsrá leg-
jótékonyabb hatású.

Egy doboz ára 50 kr.

Joliessante-Crème

Kitűnő hatású a bőr finomítása s szépsége előmozdítására,
pattanások, kiütések elűzésére.

Egy üveg ára 1 ft 55 kr.

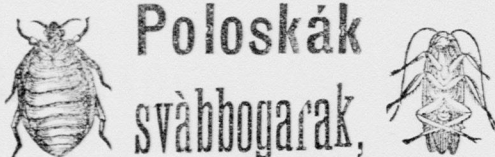
MOLNAR LIPÓT

gyógyszerésznél mint készítőnél Kassán.

DEBRECZENBEN Dr. ROTHSCHNEK V. EMIL

gyógytárában.

(Telefon hálózat 5-ik szám.)

**Poloskák
svábbogarak,**

csótánybogarak, molyok,
hangyák, bolhák, legyek stb.-ket

biztosan és gyökeresen kiirtja csak az
én minden

rovart irtó porom

dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 és 30
krjával. Azonkívül ajánlom különleze-
ségeimet, u. m. sváb- és csótánybogar-
irtó-por dobozokban 1 frtjával, kisebb 55
krjával; moly- és hangya-irtó-por dobo-
zokban 1 frt. kisebb 55 kr. Elpusztit-
hatlan mézga-fujtatók, melyek segítségével
a rovar, moly vagy oroszbogárpor egy-
formán szétszóható és a legkisebb ha-
sadékokba belövelhető. Egy darab ára
40 kr. Poloska-irtó szesz butorok számára
Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30
kr. Felülmúlhatatlan hatású poloska-irtó
szesz, falazat számára. Festésnél, mesze-
lésnél vagy falak mázolásánál a festékbe,
meszbe vagy vakolatba keverésre alkal-
mas. Egy pintes üveg elégséges egy
középnagyságu szobára. Ára 1 frt.

Cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatású

patkány- és egér-irtó-szer

[Nem mérgező! csakis rágó álla-
toknak halálos.]

Egy bádóg doboz ára 1 ft. 6 doboz 5 fr.

Vidéki megrendelések 1 frton aló-
nem eszközöltek. Nagybani vevők
jutányos árcedgésben részesülnek. A
összes fentnevezett gyártmányaim meg-
felelő magyar és német használati utá-
sításokkal el vannak látva. Valódi minő-
ségben, nagy és kisebb mennyiségben
kaphatók:

REISS B.,

vegyszeri termékek gyára Budapest, VI. ker.
Király utca 47. sz. a hova minden irásbeli meg-
rendelés intézendő.

Dr. VASKOVITS-féle
VIZGYÓGYINTÉZETE
BUDAPESTEN,
Buda a Városmajorban és a Sváb-
hegyen.

E régóta fennálló s országos hírnevének
örvendő vizgyógyintézet úgy berendezésénél,
mint szakavatott vezetésénél fogva legajánla-
tosabb mindazok számára, kik a vizgyógy-
módot, az orvostudomány e leghatásosabb
gyógyeljárását, kívánják használni. Szükség
szerint gőzfürdők, lápfürdők, villamosítás
és massage is alkalmaztatnak, a városmajori,
mint a svábhegyi vizgyógyintézetben egy-
aránt.

Olcsóság, jó ellátás, gondos kezelés áta-
lános ismert előnyei az intézetnek.

A vizgyógyimód a legkülönbözőbb beteg-
ségek ellen kiváló sikerrel használtatik. Így
az idegrendszer és vérkeringés, a légzési
és emésztési szervek bajainál a legfőbb
eredményt érhetjük el vele, amint ez intézet-
ben eddig kezelt esetek nagy száma bizo-
nyítja.

A fővároszhoz való közelsége dacára
mindkettőnek kitűnő hegyi levegője van, gyű-
nyörű árnyas park közepette fesszik; gyors
és olcsó közlekedéssel bir úgy a városba,
mint a budai vidék számtalan kiránduló he-
lyeihez. Gyógyvendégek lehetnek beutazók
(teljes ellátással) v. bejárók.

Intézet igazgató és rendelő orvos Dr
FAJTH PÉTER.

Értesítő könyvecskét ingyen és bérment-
ve küld

az igazgatóság.

Bámulatosan hat.
CZERNY „TANNINGENÉ“
Legújabb, ólom nélküli, ártalmatlan egyedül
legjobb

hajfestőszer

haj és szakál, ugyanint szemöldökfestésre, mely-
lyel a leggyorsabb módon és csak egyszeri hasz-
nálatnál a haj ugyanazon biztos, szép és fényes
barna vagy fekete természetes színt visszanyeri
melylyel az őszülés előtt bir; a színt szapannal
mosás és gőzfürdő sem változtatja. Ára 2 frt 50kr.

CZERNY EREDETI

„keleti rózsateje“

törvényesen védve.

(Original Orientalische Rosenmilch.)

a bőrnek igen finom, vakító keléségű és oly

fiatal friss színt kölcsönö,

mely más szer által el nem érhető, kitűnő még
májfolt, szepő, bőrpattanás, nem szép arczszín
és napsütés ellen, eltávolítja a bőrnek tisztá-
lanságát, minden sárga és barna arczszínt és egy,
idejűleg alkalmas minden testrésze, feltétlenül
ártalmatlan. Ára 1 frt. Bazar-száppan hozzá 30 kr.

Czerny J. Antal, Bécs, I., Waichgasse 6.

a cs. k. udv. opera közelében.

Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan
eszközöltek.

Raktár Debreczenben: Dr. Rothschnek V.

gyógyszerész urnál. Miskolcson: Dr. Hercz

Móricz gyógyszerésznél. Ungvárt: Hoffmann

Béla gyógyszerész a arany országhoz. Kassán:

Wandraschek Károly és Megai Gustáv

gyógyszerész uraknál. Szegeden: Barsay

Károly gyógyszerésznél. Aradon: Eliás Ármán

illatszerezsnél. Temesvárott: Steffán J. Tar-

csay (Apotheker zur Marihilf Fabrik) Budapest

Török József gyógyszerész, Király-utca 12 sz.

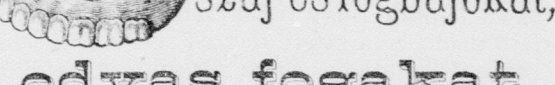
Csak akkor valódi, ha Czerny J. Antal névvel
van aláírva.

Sziveskedjék a hirdetés esetleges szűkségletének
fedezése végett kívánni, miután ritkán jelenik meg.

Az összes orvostudományok tuora

Dr. Tihanyi Sámuel

kezel mindennemű
száj és fogbajokat,

odvas fogakat

fájdalom nélkül (érzékenyítés által) távolít
el; fogakat tium porcellán, ezüst-, arany-
nyal, s egy állandóan alkalmazott (ameriká-
ban képzett) fogtechnikus segítségével a leg-
célzszerűbb

műfog betéteket eszközli.

Rendelő órák reggel 8-9-ig,
délután 2-5-ig.

Salzburg-parschi

Vizgyógyintézet

a Gaisberg aljában, a várostól 15 perc-
nyi távolságban, pompás alpesi panorá-
ma, vizgyógyászat, massage, elkövére-
dés elleni és lábadozóknak alkalmas,
villamos fürdők, svéd gyógytornászati,
tornászattal és uszómederrel. Teljes ellá-
tás naponként 2 frt. Prospectusokkal
szolgál Dr. BREYER.

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

**Hazánk legkedveltebb
savanyuvize**

AGNES FORRÁS,

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és leg-
felsőbb körökben is.

**Ó fensége
József főhcg. és ő felsége Milán szerb király**

asztalán rendes italul szolgál.
Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is ép
ugymint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés ellen praeservativ
gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárában,
fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

ÉDESKÜTY L.

Országos főraktár
m. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál
BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.
Debreczenben kapható: Csanak József, Geréby Fülöp,
Reickl József Zelmós, Szabó Zsigmond és Varga Lajos uraknál.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntődéje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magán k részére, modern
technical alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére

szagmentes ürszékek
felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.
Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten kldetnek.

EGYETLEN BELFOLDI SZIVATTYU GYÁRA

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr”, könyvnyomdájában Séchény-utca SIMON-ház

Szerkesztés
Széchenyi-
1867-1871-
valamin
minden k ö
Érmentelt
XV
Gróf
gyűlési k
országgy
illetéleg
folyóíru
napján d
tanácsot
szédek
lasztóke
valamint
polgártá
rencsem
ban meg
Az
Az elle
(T.)
szavakbó
ellenzéki
küzdelm
gorombas
hogy ér
sem a sz
lehet.
Mit
ri palóc
ellenzéki
által Ap
czitáltat
joggal
„Vagyol
olyan re
ellenzéki
magas
ugyan, c
szabadel
nomabb,
Erg
ülésszak
A „Deh
Egy de
— Dr. K
Elev
az akadé
jesen meg
közönség
már is h
listának
csak a fia
nek nevé
tárk már
tárgy, a
vonzó erő
jában me
nagy föl
egyetem
laikoztat
Dr.
dég „K
czimű fel
tet mon
mogatásá
jában ré
földjén is
csak lehe
nyaimat
Eztán u
vezető r
ázsiai eg
közt „Hi
a kis-ázs
pelenek
vesznek
bedob eg
tán az